

ไส้เดือนดิน EARTHWORMS

เลี้ยงไส้เดือนเพื่อกำจัดขยะอินทรีย์และผลิตปุ๋ยแบบขำข่วนทำ

ลักษณะทั่วไป

- ไม่มีกระดูกสันหลัง ลำตัวเป็นข้อปล้อง
- อาศัยอยู่ในที่มีชื้นแฉะ
- ไม่ชอบแสงแดด
- มี 2 เพศในตัวเดียว
- เมื่อโตเต็มที่จะมีอวัยวะสร้างไข่เรียกว่า "ไคลเทลลัม (Clitellum)"
- มักมีอายุยืนราว 10 ปี
- กินซากพืชและซากสัตว์เป็นอาหาร
- สืบพันธุ์แบบอาศัยเพศ โดยผสมข้ามตัว
- ขยายใจทางผิวหนัง

ประโยชน์ของการเลี้ยงไส้เดือน

- ช่วยสลายอินทรีย์วัตถุ
- ผลิตกัลป์หน้าดิน
- เป็นแหล่งอาหารโปรตีนสัตว์เลี้ยง
- เป็นยาและอาหารเสริม
- เป็นส่วนผสมในเครื่องสำอาง
- ปุ๋ยหมักมูลไส้เดือนเป็นแหล่งธาตุอาหารช่วยติดดอกออกผล
- เป็นดัชนีวัดโลหะหนักและสารเคมีในดิน

ไส้เดือนจำพวกได้ 2 กลุ่มดังนี้

ไส้เดือนสีเทา (Pheretima posthuma)

ไส้เดือนสีเทา เช่น พันธุ์ซีคู้

- ตัวใหญ่ ยาว 6-8 นิ้ว
- ขุดรูอยู่ในดินค่อนข้างลึก
- ผลิตมูลขำข่วน
- กินอาหารค่อนข้างช้า ไม่เหมาะกับการย่อยสลายขยะอินทรีย์

ไส้เดือนดินสีแดง (Perionyx sp.)

- ลำตัวสีแดงออกม่วง
- มีขนาดยาว 2-5 นิ้ว
- อาศัยบนผิวดิน มูลสัตว์ กองซากพืชที่เน่าเปื่อยที่มีความชื้นสูง
- ผลิตมูลขำข่วนมาก กินอาหารได้ดี

รูปแบบการเลี้ยงไส้เดือนทำปุ๋ย

โดยใช้ไส้เดือนจากธรรมชาติ **ทำปุ๋ยแบบขำข่วนซีเมนต์**

ช่องกว้าง 80 ซม. บรรจุ 180 ขาก	180 ขาก
ก้อนน้ำ 50 ขาก	50 ขาก
ซีอิ้ว 2 ลูกเล็ก 30 ขาก	30 ขาก
ดินปลูกต้นไม้ 8 ลูก 120 ขาก	120 ขาก
รวม 380 ขาก	

ได้ผลผลิตประมาณ 20 กก.

ทำปุ๋ยแบบขำข่วน

กระสอบขนาด 30 กก. ใยละ 5 ขาก	5 ขาก
ซีอิ้วลูกเล็ก 15 ขาก	15 ขาก
ดินปลูกต้นไม้ 4 ลูก 50 ขาก	50 ขาก
รวม 80 ขาก	

ได้ผลผลิตประมาณ 10 กก.

ทำปุ๋ยแบบขำข่วน

ช่องกว้าง 20 ซม. ใยละ 20 ขาก	20 ขาก
ไม่พาด 20 ขาก	20 ขาก
ซีอิ้ว 1/2 ลูกเล็ก 7.50 ขาก	7.50 ขาก
ดินปลูกต้นไม้ 1/2 7.50 ขาก	7.50 ขาก
รวม 75 ขาก	

ได้ผลผลิตประมาณ 5 กก.

ผลผลิตที่ได้จากการเลี้ยงไส้เดือน

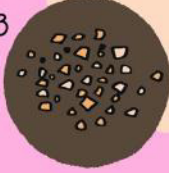
- เซลล์ปลาและโปรตีนอาหารสัตว์
- ปุ๋ยหมักมูลไส้เดือน
- น้ำหมักมูลไส้เดือน

การล่อจับไส้เดือนธรรมชาติ

วัสดุอุปกรณ์

1. มูลวัว 1 ส่วน + ดิน 3
2. เปลือกไข่ 30 กรัม ตากแห้ง ต่ำละเอียด

3. ตะกร้า กว้าง 20-30 ซม. สูง 30 ซม. รูตาข่ายมีขนาดใหญ่กว่า 0.50 ซม.

วิธีทำ

1. นำส่วนผสมทั้งหมดใส่ในตะกร้า

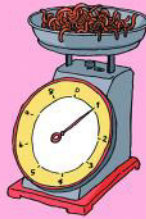
3. รดน้ำให้ชุ่ม ทิ้งไว้ 7 วัน

ขั้นตอนการเลี้ยงไส้เดือน

วัสดุอุปกรณ์

- มูลวัว 1 ส่วน + ดิน 3 ส่วน สำหรับทำบ้านไส้เดือน (Bedding)

ภาชนะสำหรับเลี้ยงไส้เดือน

ไส้เดือนที่ล่อจับมาได้ 1 กก./ตร.ม.

1. นำมูลวัวมาแช่น้ำ 3-7 วัน เพื่อลดความร้อน

2. ผสมมูลวัวกับดินให้เข้ากัน พร้อมรดน้ำให้ความชื้น 80-90 %

4. นำไส้เดือนใส่ในภาชนะที่เตรียมไว้ อัตราส่วนไส้เดือน 1 กก./ตร.ม. แล้วทาสบูหรือน้ำยาล้างจานที่ขอบด้านในของภาชนะ ป้องกันไส้เดือนหนี

5. ให้อาหาร (เศษผัก ผลไม้) ทุก 3 วันและรดน้ำให้ความชื้น ทุกสัปดาห์พร้อมหาววัสดุปิดคลุมปากภาชนะเพื่อพรางแสง และป้องกันศัตรูไส้เดือน

3. เทส่วนผสมมูลวัวและดิน ลงในภาชนะที่เตรียมไว้ แล้วโรยเปลือกไข่บดบางๆ เพื่อปรับค่ากรด-ด่าง

6. เมื่อเลี้ยงครบตามระยะเวลาที่กำหนด (1-3 เดือน) ให้แยกปุ๋ยและตัวไส้เดือนไปใช้งาน

วิธีทำ

สวทช. NSTDA

สถาบันการจัดการเทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตร (สท.)
Agricultural Technology and Innovation Management Institute (AGRITEC)

